

Голас Радзімы

№ 2 (1315)

СТУДЗЕНЬ 1974 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 19-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

Ларыса ЦІТОВА выкладае іспанскую мову ў 46-й мінскай школе. А летам едзе выхавальніцай у піянерскі лагер «Бярозка». Гэтая «пасада» засталася ў дзяўчыны са студэнцкіх год. Першую педагогічную практыку яна праходзіла менавіта тут, у піянерлагеры скурзавода «Бальшавік». Грамадская работа студэнтаў Мінскага педагогічнага інстытута замежных моў, выпускніцай якога з'яўляецца Ларыса Цітова, спрыяе выяўленню ў будучых настаўнікаў арганізатарскіх здольнасцей, выпрацоўвае ўменне работы з дзіцячым калектывам.

Фота У. МЯЖЭВІЧА.

БАРОМЕТР ПАКАЗВАЕ — ЯСНА

Беларускі студэнт Васіль Драгавец, вярнуўшыся з X Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў, дзяліўся з сябрамі ўражаннямі:

— У Берліне я ўпершыню паспраўднаму адчуў, які гэта высокі гонар і адказнасць — быць прадстаўніком савецкай моладзі. Я расказаў раўеснікам з Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі пра жыццё сваіх аднакурснікаў. У слухачоў свяціліся вочы: наша паўсядзённая была для іх як казка ці недасягальная мара.

Суайчынніца з ФРГ Галіна Гаер, выкладчыца Франкфурцкага ўніверсітэта, гаворачы ў час знаходжання ў Мінску пратыповыя з'явы заходняга свету — наркаманію, злачыннасць, амаральнасць, нібы рэфрэн паўтарала: «Я заўсёды гавару сваім студэнтам: бярыце прыклад з савецкай моладзі». Захапленне ўдзельнікаў фес-

тывалю і шчырыя пажаданні суайчынніцы тлумачацца высокімі маральнымі якасцямі моладзі Краіны Саветаў, яе актыўнасцю ў грамадскім, эканамічным і культурным жыцці сваёй Радзімы, значным укладам у міжнародны рух за мір і прагрэс. Савецкія юнакі і дзяўчаты вызначаюцца сваёй сардэчнасцю і дружалюбнасцю, працавітасцю і спагадлівасцю, высокай ідэйнасцю і калектывізмам. Гэтыя становячыя якасці ўзнікаюць у працэсе камуністычнага выхавання падростаючага пакалення.

Моладзь, найбольш рухомая і актыўная частка грамадства, востра рэагуе на ўсе змены, выяўляе праблемы, шукае шляхі іх вырашэння. Яна, нібы барометр, адлюстроўвае сучасны стан ідэалогіі, палітыкі, маралі сваёй краіны. Праз нейкі час ім, сённяшнім юнакам і дзяўчатам, адказваць за лёс чалавецтва.

Актывізацыя маладзёжнага руху на ўсіх кантынентах адначасова павышае ўвагу да савецкага камсамола і іншых грамадскіх арганізацый нашай краіны, якія маюць багаты вопыт работы па выхаванню высокасвядомых і актыўных барацьбітоў за шчасце людзей працы.

Адзінства савецкай моладзі, яе глыбокая ідэйная перакананасць, сацыяльная актыўнасць выклікаюць ўсім ходам развіцця нашага грамадства. Аб'ектыўныя фактары — грамадская уласнасць на сродкі вытворчасці, сацыялістычная дэмакратыя, сацыяльна-палітычнае адзінства ўсіх народаў Краіны Саветаў — тая магутная аснова, на якой адбываецца фарміраванне чалавека будучыні.

Выхаванне — складаны і шматгранны працэс. Ён пачынаецца ў сям'і і дзіцячым садзе, працягваецца ў школе, наву-

чальнай установе, працоўным калектыве. Літаратура і мастацтва, сродкі масавай інфармацыі таксама выхоўваюць чалавека, прапагандуюць героіку працы, ідэі калектывізму і гуманізму, вучаць любіць і разумець прыгожае.

У савецкім грамадстве цэнная самаадданая праца, творчыя адносіны да даручанай справы, уменне інтарэсы калектыву ставіць вышэй асабістых. Таму такую падтрымку і папулярнасць атрымаў у свой час стаханавіцкі рух, а цяпер — шматлікія пачыны ткачых, сталевараў, жывёлаводаў і інш.

Працоўнае выхаванне пачынаецца з дзіцячых гульняў, з жадання быць падобнымі на блізкіх, са знаёмства з героямі ці ветэранамі, што жывуць побач, і усведамлення магчымасці бясконцага ўдасканалвання ў абранай справе. З творчага стаўлення да працы выкрыш-

талізоўваецца і сацыяльная актыўнасць юнака ці дзяўчыны. Грамадскае становіцца для іх глыбока асабістым.

Фарміраванне асобы адбываецца пад уплывам розных абставін. І немагчыма сказаць, што менавіта сёння чалавек стаў працалюбівым, а заўтра ён зробіцца фізічна дасканалым ці высокамаральным. Комплекс становячых якасцей складваецца гадамі. Тут пераплаўляюцца ў адно цэлае падзеі паўсядзённага жыцця, ідэалагічнае ўздзеянне і самавыхаванне. Знайсці вытокі той ці іншай рысы характару нялёгка. Адкуль і як, напрыклад, узнікае беззапаветная любоў да Радзімы, пачуццё патрыятызму? Ад успамінаў пра родны кут, пра камсамольскае юнацтва, ад усведамлення сябе часцінкай той аднаці, што завецца савецкім народам? Неаддзельны ад сацыялі-

[Заканчэнне на 2-й стар.]

ПРАДПРЫЕМСТВА ЎДАСКАНАЛЬВАЕ ПЛАН

МІНСКІ ЗАВОД ХАЛАДЗІЛЬНІКАУ — ТОЛЬКІ АДНО З ТЫСЯЧ САВЕЦКІХ ПРАДПРЫЕМСТВАУ, ЯКІЯ САМІ ЗАПАТРАБАВАЛІ ПАВЯЛІЧЫЦЬ ІМ ПЛАНОВЫЯ ЗАДАННІ НА ЧАЦВЕРТЫ ГОД ПЯЦІГОДКІ.

Па велізарнаму корпусу з раз і назаўсёды зададзенай скорасцю «цяжкіх» ва ўсе бакі бясконца канвеерныя стужкі. Трэба нямапа пахадзіць па гэтым рухомаму лабірынту, перш чым пачнеш разумець логіку механічнай геаметрыі завода. Кожны канвеер нясе пэўную дэталю або вузел халадзільніка да дзвюх зборачных ліній. Увесь гэты рух строга сінхранізаваны і нагадвае работу гадзіннікавага механізма гіганцкіх памераў.

І ўсё ж у 1973 годзе завод перавыканаў план. Праўда, не на многа, але гэта ўжо тысячы халадзільнікаў. Каб загадзя забяспечыць вытворчасць звышпланавых апаратаў дэфіцытнымі дэталямі — кампрэсарамі і тонкай ліставай сталлю, кіраўнікі прадпрыемства па рашэнню калектыву звярнуліся ў дзяржаўныя планавыя органы з просьбай уключыць у план патрэбныя пастаўкі. Вось тады ў народнагаспадарчы план і былі дадаткова занесены 15 тысяч халадзільнікаў, а значыць і прадугледжана іх поўнае забеспячэнне ўсім неабходным для вытворчасці.

НАВОШТА ГЭТА ЗАВОДУ!

Што ж падахвочвае работнікаў завода праяўляць ініцыятыву і браць на сябе дадатковыя, так званыя сустрэчныя планы?

Перш за ўсё — разуменне таго, што халадзільнікі патрэбны краіне. Аб гэтым і ішла гутарка на агульназаводскім мітынгу, дзе абмяркоўваліся планы прадпрыемства.

З другога боку, на заводзе дзейнічае цэлая сістэма эканамічных стымулаў. З ростам аб'ёму вытворчасці прапарцыянальна расце фонд зароботнай платы. У 1973 годзе ён павялічыўся на 900 тысяч рублёў. Акрамя таго, растуць і адлічэнні ў фонд прадпрыемства ад прыбытку. А яны, у сваю чаргу, даюць магчымасць яшчэ больш нарошчваць выпуск халадзільнікаў. Так, у 1973 годзе фонд развіцця вытворчасці склаў 178 тысяч рублёў. Грошы гэтыя пайшлі на мантаж новых тэхналагічных ліній.

Фонд матэрыяльнага заахвочвання завода ў 1973 годзе склаў 858 тысяч рублёў. Гэта салідная сума пайшла на прэміі за выкананне заданняў на самых адказных участках, на ўзнагароджванне па выніках года — «трынаццатую зарплату» і на прэміі пераможцам сацыялістычнага спаборніцтва.

А ЯКАСЦЬ...

Чароды белых халадзільнікаў па нязменнай трасе кожны дзень плывуць з цэха ў цэх на падвесных канвеерах. Мянсяцца толькі марка халадзільнікаў. У залежнасці ад плана ў адны дні гэта «Мінск-5», у другія — «Мінск-6».

«Мінск-6» больш умяшчальны і складаны. Заводу з ім турботней. Але ўсё роўна ў 1973 годзе выпуск такіх халадзіль-

нікаў узрос у 2,5 раза. Аказваецца, гэта таксама выгадна прадпрыемству, а значыць і людзям, якія на ім працуюць. На працягу года пасля асваення новай прадукцыі лепшай якасці ў распараджэнне завода паступае дадатковая доля прыбытку.

АДКУЛЬ ЖА РЭЗЕРВЫ!

Сапраўды, адкуль у сінхроннай паточнай вытворчасці рэзервы для павелічэння выпуску халадзільнікаў, ды яшчэ лепшай якасці?

Пакуль завод толькі асвойваў новае абсталяванне, а маладыя рабочыя атрымлівалі першыя навыкі, план па неабходнасці быў не занадта напружаным. Рэзервы ліквідоўвалі рызыку не выканаць план з-за выпадковых акалічнасцей. Цяпер рэзервы стала магчымым значна скараціць.

У канчатковым выніку любое паляпшэнне арганізацыі вытворчасці на заводзе накіравана на павелічэнне прадукцыйнасці працы рабочых. К канцу 1973 года гэты паказчык узрос на 13 працэнтаў. Прадукцыйнасць жа працы — не толькі абстрактная разліковая велічыня. На заводзе яна рэальна адчуваецца — у гэтым царстве канвеераў і халадзільнікаў вельмі немагалолюдна. Значыць, кожны рабочы сапраўды робіць многа.

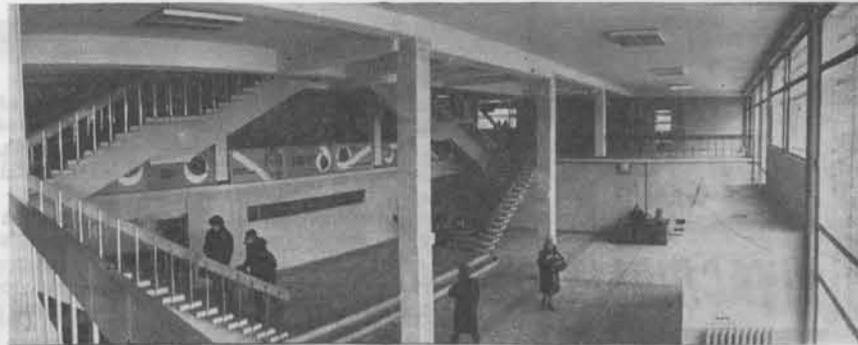
І ўсё ж машыны не могуць працаваць зусім без людзей. Іх кантралююць і абслугоўваюць аператары, наладчыкі, рамонтнікі. Каб зацікавіць іх у павышэнні прадукцыйнасці працы, на заводзе выкарыстоўваюць метады, пры якіх колькасць рабочых на ўчастку за кошт сумяшчэння прафесій і лепшай арганізацыі працы скарачаецца і становіцца ніжэйшай за нарматыўную. Рабочыя атрымліваюць за гэта дадатковую аплату.

КОШТ ІНІЦЫЯТЫВЫ

Калектыву кожнага прадпрыемства імкнецца вырашыць тры асноўныя задачы — даць прадукцыі больш, лепшай якасці і з найменшымі магчымымі затратамі. Гэтыя мэты, здавалася б, вядуць прадпрыемства ў розныя бакі, як лебедзь, рак і шчупак з байкі Крылова. Але існуе яшчэ такі агульны паказчык, як прыбытак. Ён дае магчымасць накіраваць у адно цэлае самыя разнастайныя патрабаванні вытворчасці.

Халадзільнікі з маркай «Мінск» карыстаюцца вялікім попытам усюды. Таму калектыву прадпрыемства зноў вырашыў павялічыць свой план у 1974 годзе на 10 тысяч апаратаў і выпусціць у чацвёртым годзе пяцігодкі паўмільёна халадзільнікаў. Адначасова, дзякуючы прагрэсіўным формам арганізацыі працы, завод павысіць якасць сваёй прадукцыі і выканае напружаныя планы з найменшымі затратамі.

Дзмітрый МІХАЙЛАЎ,
інжынер.

Чатырохпавярховы сучасны будынак узведзены па вуліцы Маскоўскай у Мінску. Новы дом быту адразу ж прыцягнуў увагу мінчан. Яго наведалі ўжо сотні жыхароў Беларускай сталіцы. Тут можна хутка адрамантаваць бытавую тэхніку, пашыць абутак і верхняе адзенне. У новым доме быту ёсць тэрміновая хімічэтка. Побач — механізаваная пральня самаабслугоўвання. Сёлета ў Мінску будуць пабудаваны пяць камбінатаў бытавога абслугоўвання. НА ЗДЫМКУ: вестыбюль новага дома быту; у пашывачным атэлье «Цюльпан».

нашы карэспандэнты паведамляюць

НОВЫ ДЗЕНЬ ВЁСКІ

Вёска гэта — Слабодка Нясвіжскага раёна. Каля мільёна рублёў выдаткаваў калгас імя Калініна на яе будаўніцтва.

...Васьмікватэрны катэдж падставіў свае вокны сонку. Заходзім у адну з кватэр. Пярэдні пакой, зала-сталовая, спальня, кухня. Тут жыве сям'я Васіля Якаўца. Гаспадар — калгасны будаўнік, які раней жыў на хутары. І вось ён перасяліўся ў Слабодку. Жонка Станіслава і дачка Святлана працуюць даяркамі. Усе яны задаволены новай кватэрай: ёсць прыродны газ, водаправод, каналізацыя.

У вёсцы завяршаецца будаўніцтва прыгожага і прасторнага клубу, дзе будуць кіназала, бібліятэка, пакой для рэпетыцый мастацкай самадзейнасці, спартыўная зала. Хутка будаўнікі здадуць у эксплуатацыю дзіцячы сад-яслі. Намячаецца абсталяваць стадыён, выкапаць возера.

Вось чаму Слабодка прыцягвае да сябе новых жыхароў. Уладзімір Бабёр родам з суседняй вёскі Пагарэльцы. Пасля дзесяцігодкі яго прызначылі брыгадзірам, далі добрую кватэру ў новым пасёлку. Уладзімір Серафімавіч вырашыў назаўсёды застацца тут. Ён паспяхова скончыў Беларускаю сельскагаспадарчую акадэмію і зараз працуе брыгадзірам.

Юзэфа Жвіргждзена больш як дваццаць гадоў працавала даяркай у Літве. Сама яна з Беларусі. Даведаўшыся, што ў калгасе імя Калініна патрэбны жывёлаводы, яна прыехала сюды. Атрымала новую добраўпарадкаваную кватэру і таксама засталася ў Слабодцы.

Зараз у вёсцы ўжо восем двухпавярховых дамоў. У бліжэйшыя гады вырастуць яшчэ некалькі жы-

лых карпусоў, грамадскіх будынкаў. Уздоўж асфальтаваных вуліц зазелянеюць дрэвы, кусты, на скверах і клумбах зацвітуць кветкі.

І. ТАРТОЎСКІ.

ДА СТАЛА МІНЧАН

Жыхары Мінска, спрадвечу сушапутнага горада, даўно ўжо не могуць паскардзіцца на адсутнасць у магазінах разнастайных дароў мора. Жывая, свежамарожаная, салёная, вэнджкая рыба і рыбныя кансервы ёсць у багатым выбары ў кожным гастронOME. Сёлета асартымент рыбапрадуктаў стаў яшчэ шырэйшым — пачало даваць сваю прадукцыю першае ў Мінску рыбаперапрацоўчае прадпрыемства.

Намеснік дырэктара комплексу Маргарыта Дзягілева на пытанне, ці выгадна адкрываць такое прадпрыемства ў горадзе, які не мае неабходнай сыравіны, адказала, што будаўніцтва рыбаперапрацоўчага комплексу выклікана неабходнасцю лепш забяспечыць насельніцтва Беларускай сталіцы каштоўнымі прадуктамі. Рыба на новае прадпрыемства дастаўляецца з усіх буйных рыбапрамысловых раёнаў Савецкага Саюза: з Атлантыкі, Поўначы, Далёкага Усходу і Каспія. Яе прывозяць у вагонах-рэфрыжэрагарах.

Аснова комплексу — вялікі халадзільнік ёмістасцю тры тысячы тон. Тут жа ўзведзены цэхі вэнджання, кулінарны і іншыя. Праектная магутнасць прадпрыемства, якая была дасягнута ў першыя месяцы эксплуатацыі, — 28 тон прадукцыі ў суткі. У асартыменце — рыба гарачага і халоднага вэнджання, балыкі, рыбная кулінарыя і так званыя закусачныя кансервы.

В. ІВАНОВА.

лизуются. За три года пятилетки выработка электроэнергии увеличится на 174 миллиарда киловатт-часов. Высокими темпами растет добыча нефти и газа. Со значительным опережением плана добывается уголь.

Верховный Совет СССР определил топливно-энергетические рубежи 1974 года. Производство электроэнергии намечается довести до 975 миллиардов киловатт-часов. При этом производство электроэнергии на атомных электростанциях предусматривается в размере 16,1 миллиарда киловатт-часов, или на 38 процентов больше, чем в 1973 году.

В связи с энергетическим кризисом во многих промышленно развитых капиталистических странах вводятся ограничения в потреблении электроэнергии в промышленности и быту. Так, в Англии с 1 января 1974 года промышленность перешла на трехдневную рабочую неделю, ограничиваются телевизионные передачи. В Японии сокращается на 20 процентов отпуск электроэнергии предприятиям. На американских

шоссеиных дорогах вдвое уменьшается электроосвещение, снижается потребление электричества на бытовые нужды.

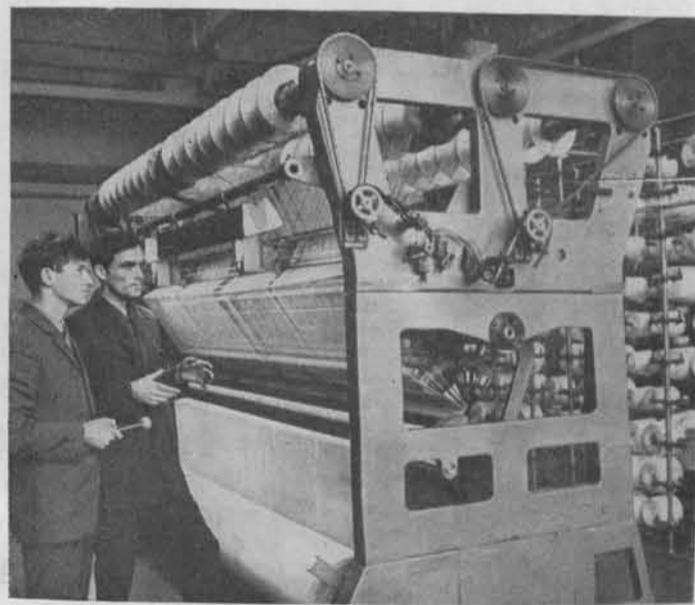
Иное положение в Советском Союзе. Высокие и устойчивые темпы роста выработки электроэнергии в СССР позволяют в 1974 году повысить ее потребление в промышленности на 5,7 процента, в сельском хозяйстве — на 13 процентов, на коммунально-бытовые нужды городского населения — на 8 процентов.

Депутаты Верховного Совета большое внимание уделили дальнейшему развитию топливной базы страны. По-прежнему опережающими темпами будет развиваться добыча основных видов топлива. В 1974 году добыча нефти увеличится почти на 30 миллионов тонн и выйдет на уровень 458 миллионов тонн, газа — на 20,8 миллиарда кубометров и составит 257 миллиардов кубометров. Основной прирост добычи нефти и газа намечается в Западной Сибири, Казахской ССР, Средней Азии, Коми АССР,

Пермской и Оренбургской областях. Значительное увеличение добычи нефти и газа в восточных районах страны выдвинуло перед этой отраслью советской промышленности ряд серьезных проблем. Необходимо ускорить строительство нефте- и газопроводов большой протяженности. В нынешнем году предстоит ввести в действие трубопроводы протяженностью свыше 9 тысяч километров и 85 насосных и компрессорных станций.

Положительно оценивая в целом топливно-энергетический баланс страны, Председатель Совета Министров СССР А. Косыгин в недавнем своем выступлении в Минске вместе с тем подчеркнул, что этот баланс тем не менее остается напряженным. Поэтому будет сделано все возможное для всемерной экономии топлива, электроэнергии, изыскания новых топливно-энергетических ресурсов. Это проблемы не только сегодняшнего дня, но и будущего.

Глеб СПИРИДОНОВ,
АПН.

Аршанскі завод лёгкага машынабудавання выпускае швейныя і снавальнавязальныя машыны. Тут упершыню ў краіне створана спецыяльная машына для вырабу гардзіннага палатна з віскознай і баваўнянай пражы. Першыя такія аргрэгаты ўжо адпраўлены спажыўцам. НА ЗДЫМКУ: новая снавальнавязальная машына. Злева — інжынер-канструктар Мікалай КАРАТКОЎ і інжынер-тэхнолаг Яўген ДЗЯНІСАЎ.

Фота М. ХУТАРЭЦКАГА.

КРАІНА ШЧАСЛІВЫХ ЛЮДЗЕЙ

Беларусь — радзіма маёй жонкі. Самае значнае ўражанне, якое я прывёз з сабой з Беларускай Савецкай Рэспублікі, — гэта тое, што я правёў тры тыдні сярод шчаслівых людзей. Сустрэкаючыся са сваякамі і ў горадзе і ў вёсцы, я меў магчымасць пазнаёміцца з рознымі бакамі іх жыцця. І ўсюды, дзе б мы ні былі, мы сустракалі сардэчных людзей, якія ганарыліся поспехамі, дасягнутымі самаадданай працай. Я спадзяюся, што не раскрыю сакрэт, калі раскажу, што ім прыносяць шчасце. Усе яны натхнёны вялікай ідэяй: ператварыць сваю рэспубліку, якая атрымала некалі ў спадчыну ад мінулага галечу, пачуццё і прыгнёт, у эканамічна развітую, індустрыяльную, узяць яшчэ вышэй узровень жыцця, максімальна задаволіць інтэлектуальныя і культурныя патрэбнасці народа.

Беларусь перажывае перыяд уздыму. Гарады, заводы тут растуць з незвычайнай хуткасцю. Адкрываюцца і выкарыстоўваюцца ўсё новыя і новыя прыродныя багачыны — нафта, калійныя солі і г. д.

Дарэчы, тут ёсць мінеральныя крыніцы з рознымі лячэбнымі ўласцівасцямі. Я асабіста ацаніў вартасць мінеральнай вады «Беларуская», якая дала магчымасць мне есці і піць са сваякамі і сябрамі, не баючыся абстраэнна хваробы печані.

Калі беларусы сустракаюць замежнага гасця, то з энтузіязмам раскажваюць яму аб сваіх поспехах. Яны любяць параўноўваць сучасны ўзровень жыцця з узроўнем папярэдніх год. Пры гэтым яны няўменна прызнаюць, што велізарныя пераўтварэнні не маглі б быць ажыццёўлены без

брацкай дапамогі ўсіх рэспублік, якія ўваходзяць у Савецкі Саюз.

У роднай вёсцы маёй жонкі я гутарыў з адным васьмідзесяцігадовым селянінам. Ён пачаў на сваім вяку многае, але не пераставаў паўтараць, што толькі Савецкая ўлада дала людзям шчасце.

Наша знаходжанне ў Магілёве працягвалася каля трох тыдняў. Горад размешчан на ўсходзе рэспублікі і налічвае каля 200 тысяч жыхароў. Ён адзін з галоўных індустрыяльных цэнтраў рэспублікі. Тут знаходзяцца заводы электраматораў, ліфтаў, скрэпераў. Тут вядомы і самы вялікі ў Еўропе завод штучнага валакна.

У апошні раз я быў у Магілёве тры гады назад, але за гэты кароткі час горад вельмі змяніўся. З'явілася шмат сучасных шматпавярховых будынкаў і сярод іх гасцініца «Магілёў», архітэктурай якой я быў асабліва захаплены. Вялікі ўніверсальны магазін і жылыя масівы, упрыгожаныя скверамі, выраслі на ўскраінах. Кожны год будуюцца каля 2 500 новых кватэр.

Адной з рысаў паляпшэння дабрабыту, на мой погляд, з'яўляецца элегантнасць і добры густ у адзенні, прычосках мужчын і жанчын.

Па дарозе назад мы з жонкай спыніліся на тры дні ў цудоўнай беларускай сталіцы. Нас запрасілі сябры з Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубажнымі краінамі і Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчынікамі за рубяжом, і мы мелі магчымасць ацаніць іх ветлівасць і сардэчную гасціннасць.

Мая жонка Марыя Васільеўна атрымала выдатны транзітарны радыёпрыёмнік «Акіян-203». Гэта быў прыз за другое месца ў віктарыне «Ці ведаеце вы Беларусь?» Прыз уручыў ёй наш стары сябра Пётр Фралю, адказны сакратар Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчынікамі за рубяжом. Прыёмнік мае выключную якасць прыёму, дзякуючы гэтаму Беларусь стала яшчэ бліжэй да нас.

У Мінску ў нас былі цікавыя сутрэчы з Надзеяй Папоявай, лётчыцай, Героём Савецкага Саюза, якая ў час Вялікай Ай-

чынай вайны камандавала эскадрылляй бамбардзіроўшчыкаў, з вядомым пісьменнікам Іванам Шамякіным. Яго кнігі любяць і чытаюць у Савецкім Саюзе, а творы «Сэрца на далоні», «Трывожнае шчасце» перакладзены на англійскую і нямецкую мовы, у хуткім часе выйдуча на французскай.

Вялікае ўражанне пакінуў у нас чароўны спектакль «Украінскі балет на лёдзе», на якім мы прысутнічалі ў Палацы спорту.

Наведалі мы кандытарскую фабрыку «Камунарка». На ёй працуе 1400 чалавек. Навокал пануе строга чысціня. Усе вытворчыя працэсы механізаваны.

Захаваем мы ўспаміны аб сутрэчы з настаўнікамі і вучнямі сярэдняй школы № 103. У актавай зале мы ўбачылі вялікі плакат: «Сардэчна запрашаем, нашы бельгійскія сябры!», тут жа пазнаёміліся з дакументальнай фотавыстаўкай аб Бельгіі. Глыбока нас кранула, калі вучні паднеслі нам кветкі. Будынак школы, узведзены параўнаўча нядаўна, аснашчаны сучаснымі нагляднымі дапаможнікамі, частка з якіх мае электроннае кіраванне. Калектыў настаўнікаў самай высокай кваліфікацыі надае першараднае значэнне развіццю індывідуальных здольнасцей кожнага вучня. Рэгулярна выкладчыкі вышэйшых навучальных устаноў, супрацоўнікі Акадэміі навук БССР прыходзяць сюды, каб правесці спецыялізаваныя ўрокі. Вечарам вучні могуць застацца ў класе і рабіць хатнія заданні пад наглядом настаўнікаў.

Атмасфера пяшчоты, прыхільнасці, разумення акружае ўсюды беларускую моладзь і з'яўляецца трывалай асновай, якая дае магчымасць дасягнуць вышэйшых інтэлектуальных развіццяў чалавека.

Беларусы не сумняваюцца ў сваім прамяністым будучым, яны валодаюць майстэрствам дабівацца поспеху ва ўсім.

Ад усяго сэрца я жадаю ім, каб ніколі больш гэтая высакордная стваральная праца не была спынена.

Ад усяго сэрца ваш

Люсьен ГАНЬЯ,
сакратар аддзела Таварыства бельгійска-савецкай дружбы ў г. Шарлеруа.

Зімовы пейзаж.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ИХ ЖДЕТ ТАКАЯ ЖЕ УЧАСТЬ

После долгих лет жизни на чужбине, пройдя через мучительные сомнения и колебания, я, наконец, увидел родную Беларусь.

Посетил многие города, был в деревне. Везде люди живут зажиточно, в магазинах — товары на любой вкус. Нигде не встречал голодных и обездоленных. Ни разу за время пребывания в Белоруссии не слышал, чтобы кто-то, доведенный до отчаяния трудными условиями, покончил жизнь самоубийством, прыгнул с моста или из окна многоэтажного дома. А в Америке газеты сообщают о таких случаях чуть ли не ежедневно.

Так почему же здесь, в Соединенных Штатах, господа шпунты оплакивают тяжелую долю белорусского народа? Да, белорусам, как и другим советским народам, пришлось пережить трудные времена, когда они защищали свою Родину от фашистских оккупантов. Но тогда шпунты и кравчени не думали, как помочь своему народу. Наоборот — они помогали оккупантам грабить, убивать белорусов.

И после войны, когда белорусские рабочие и колхозники восстанавливали разрушенное народное хозяйство, акулы и синяки жили в уютных коттеджах в США, Канаде и клеветали на свою Родину, на свой народ, мечтали о новом крестовом походе против Советского Союза.

Почему же теперь эти «вызволители» прониклись такой любовью к белорусам? Недавно д-р Шпунт поведал о «страшных» условиях, в которых приходится трудиться рабочим в Белоруссии. А я могу сказать, что за них радоваться надо. Я сам видел, какие прекрасные условия для рабочих созданы на советских заводах и комбинатах. После трудового дня рабочий приходит домой, и у него не трясутся руки и ноги от усталости, как это бывает здесь, в Америке, где капитал выжимает из человека последние силы. Может поэтому акулы проливают крокодиловые слезы?

Но времена меняются. Многие американские капиталисты, члены правительства этой страны и даже президент Никсон выступают за улучшение отношений с Советским Союзом. И потому сегодня все эти шпунты, кравчени и акулы своими действиями и образом мышления напоминают вымерших ихтиозавров. Участь у них будет такая же.

Я. БАБУЛЯК.

США.

Этот операционный стол оригинальной конструкции, созданный венгерскими специалистами для нужд оперативной травматологии и ортопедии, сейчас с успехом используется в Ленинградской больнице скорой помощи имени Конянина. Его удобство заключается в том, что врачи могут производить наиболее сложное хирургическое вмешательство под постоянным контролем рентгена.

Фото Ю. БЕЛИНСКОГО.

СОВМЕСТНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ

Претворение в жизнь Комплексной программы международной социалистической экономической интеграции способствует повышению эффективности сложившихся форм сотрудничества стран — членов СЭВ. В ходе реализации этой программы рождаются и находят применение новые формы экономических связей социалистических государств. Одной из таких форм является сооружение предприятий, создание новых производственных мощностей на основе совместных капитальных вложений.

Совместное использование странами СЭВ капитальных вложений позволяет ускорить формирование оптимальной отраслевой структуры как в экономике каждой страны, так и в экономике всего социалистического содружества в целом. Страны СЭВ уже наметили совместное строительство около тридцати крупных объектов. Их общая сметная стоимость составляет несколько десятков миллиардов переводных рублей.

Международные инвестиции создают условия для развития ведущих отраслей народного хозяйства социалистических стран. Успешно используются, например, международные капиталовложения в такой жизненно важной отрасли, как топливно-энергетическая. Речь идет, в частности, о совместном строительстве новых шахт по добыче энергетических углей в Польше, энергетических и коксующихся углей в Монголии, о создании крупных мощностей по добыче и транспортировке нефти и газа в СССР.

Крупные средства вкладываются в развитие металлургии. Совместными усилиями осуществляется строительство горно-обогатительного комбината по выпуску железорудного агломерата и окатышей в районе Курской магнитной аномалии в СССР, металлургического комбината мощностью 10—12 миллионов тонн стали в год в этом же районе, предприятий по произ-

водству олова, вольфрама и молибдена в Монголии, цинка в Польше, никеля и титана в СССР, марганцевых ферросплавов в Болгарии, меди в СССР, Польше и Монголии.

Значительная часть капиталовложений пойдет на развитие химической промышленности. Совместно создаются мощности по производству аммофоса в составе кингисеппского комбината «Фосфорит» в Советском Союзе, заводы по добыче фосфорсодержащего сырья в Каратау (СССР) и Хубсугульске (Монголия). Квембаевский асбестовый горно-обогатительный комбинат мощностью 500 тысяч тонн асбеста в год, мощности по производству изопренового каучука, Усть-Илимский целлюлозный комбинат на территории СССР.

Совместное строительство целого ряда объектов намечено в легкой и пищевой промышленности, в водно-мелиоративном хозяйстве, в сфере обслуживания и т. д.

Взаимный обмен капитальными вложениями и их межгосударственная концентрация обеспечивают оптимальные сочетания национальных и интернациональных интересов братских стран, дают ощутимую экономическую выгоду каждому государству и всему социалистическому содружеству в целом.

Может возникнуть вопрос: является ли этот путь единственным? Нельзя ли решить эти задачи иным образом, например, расширением закупок в третьих странах или увеличением взаимного импорта?

Сложившаяся практика развития внешнеэкономических связей стран СЭВ наглядно показывает, что в целом ряде случаев наиболее эффективной и выгодной формой их сотрудничества являются именно совместные международные инвестиции.

Казалось бы, что самый простой способ — расширение импорта дефицитной

Я НАРАДЗІУСЯ і вырас на Беларусі, да болю любіў і люблю гэтую зямлю, а век вось даводзіцца дажываць на чужой тэрыторыі. У маладосці пакутаваў з бацькам на кавалку пустой зямлі, потым параіў ён мне паехаць у Амерыку. «Многія едуць, можа, заробіш што і ты»,—сказаў ён.

Маё сэрца заўсёды рвалася на Радзіму. Так хацелася пахадзіць па сцяжынках, дзе застаўся мой след, але прайшоў 61 год, перш чым споўнілася жаданне.

Летась разам з жонкай і дачкай наведаў я Савецкі Саюз. Мы бачылі матухну-Маскву, прыгажун-Ленінград, беларускую сталіцу—горад Мінск. А гэта ж трэба падумаць, колькі давялося адбі-

БОГ НЯРОЎНА ДЗЕЛІЦЬ

Віншую маю дарагую Бацькаўшчыну і ўсёў народ Савецкага Саюза, а таксама вас, сябры з рэдакцыі «Голасу Радзімы», з Новым годам. Няхай і надалей вам спадарожнічаюць поспехі ў вашым жыцці, няхай вам і ўсім людзям зямлі будзе вечны мір.

Стары год быў для мяне добрым у тым сэнсе, што я наведаў родны край—пабытаў у Маскве, Мінску, Ленінградзе, Кіеве, у сваёй вёсцы, паглядзеў, як ішчаліва жыўць савецкія людзі. Гэта паездка прынесла мне вялікую радасць, я быццам памаладзёў гадоў на дзесяць.

Калі я ехаў на Радзіму, мне гаварылі, што турыстам усяго не пакажуць, што іх павязуць толькі туды, дзе чыста і прыгожа, а ў вёску нават і не пусцяць. Усё гэта аказалася хлуснёй. Мы многа ўбачылі і многае зразумелі. Савецкая краіна мацнее, багацее, будзеца, народ задаволены сваім жыццём. Амерыканцы майму расказу не верылі. Тады я паказаў ім фатаграфіі. І да іх свядомасці стала даходзіць праўда.

У вас жывецца так, а ў нас зусім інакш. Здаецца, што няроўна дзеліць бог камуністам ён дапамагае, а да нашага «вольнага свету» павярнуўся спіной.

У Амерыцы, на маю думку, справы ідуць не да лепшага, а да горшага. Цэны растуць, рабочаму люду жывецца ўсё цяжэй і цяжэй. Нам, амерыканцам, шмат бедаў прынесла в'етнамская вайна, а цяпер мы павінны расплавацца за авантуры Ізраільскіх агрэсараў.

Шчасця вам у новым, 1974 годзе, дарагія сябры!

Сцяпан ЛІЛЕШ.
ЗША.

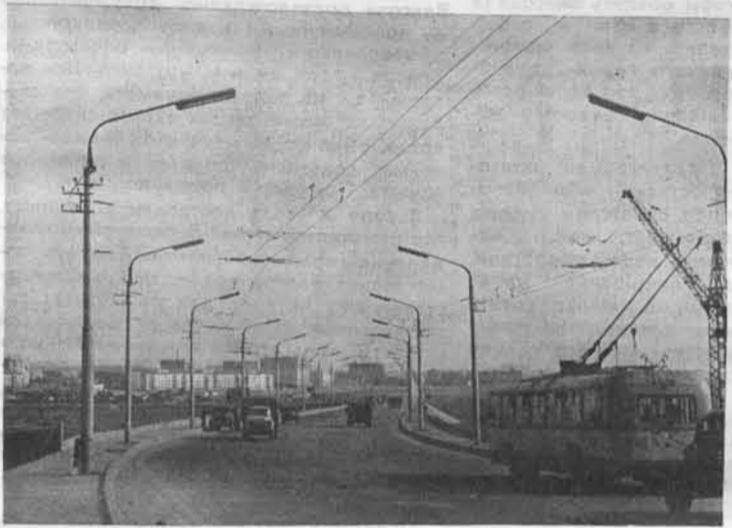
МНЕ БЫЛО ШТО АДКАЗАЦЬ

вацца ад адкрытых ворагаў і розных нядобразычліўцаў, якія прадралі, што не пусцяць нас ні ў гарады, ні ў тыя мясціны, дзе мы нарадзіліся, што не дадуць нам і сустрэцца з роднымі. Дарэчы, калі мы вярнуліся ў Амерыку і ў хуткім часе пабыталі ў Араў-парку, падышла да мяне адна жанчына і гэтак з'едліва пытае: «Ну, кажы, ці пусцілі цябе ў вёску, ці бачыў ты брата і сястры?» Мне было што адказаць ёй. Тры дні мы прабілі ў Валожынскім раёне. Многіх сваякоў я пабачыў. Брат Андрэй Іосіфавіч, калі мы да яго прыехалі, зарэзаў барана, частавалі нас смажанымі курамі, духмяным вясковым хлебам. У сястры Ганны Іосіфаўны сталы гнуліся ад ежы, а госці прыходзілі ўсе прыгожа апранутыя, у дыктоўных ботах ды модных туфлях.

Калі я пакідаў Радзіму, людзі жылі не так, як зараз. Мы ўсе здзівіліся, як жа гэта ім удалося пасля страшэннай вайны так хутка і трывала стаць на ногі. Жадаю савецкаму народу і яго ўраду вялікіх поспехаў, трывалага міру, пра які гаварыў Леанід Ільіч Брэжнёў, калі прыязджаў да нас у Амерыку.

Рыгор ВАЛАДКЕВІЧ.

ЗША.

Магілёў. Праспект імя Шміта.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ЗША.

продукции из других социалистических стран. Однако поставки продукции из одной социалистической страны в другую нельзя наращивать беспредельно. Неограниченный рост импортных закупок может привести к тому, что страны-экспортеры, производящие сырьё, будут испытывать нехватку средств для развития этих капиталоемких отраслей.

Например, в Советском Союзе, являющемся основным поставщиком сырья на мировой социалистический рынок, капиталоемкость экспорта угля, нефти, железной руды, цветных металлов и горно-химического сырья, хлопка в 5—8 раз выше, чем капиталоемкость экспорта машин и оборудования. К тому же сроки строительства предприятий в добывающих отраслях обычно в 2—3 раза больше, чем в обрабатывающих. В этих условиях увеличение поставок сырья требует от стран-экспортеров дополнительных капиталовложений. Это приводит к тому, что государство, поставляющее капиталоемкую продукцию, нередко оказываются не в состоянии создать за счет собственных средств производственные мощности, необходимые для ликвидации дефицита указанных товаров на мировом социалистическом рынке.

На первый взгляд, для страны-импортера существует еще одна альтернатива: развитие собственного производства дефицитной продукции. Но на этом пути стоят значительные препятствия. Главное из них — невозможность в ряде случаев создать производственные мощности оптимальных с точки зрения современных требований размеров. Причины этого могут быть различными: недостаток опыта или квалифицированных кадров, дефицит рабочей силы или нехватка средств. Но чем бы это ни объяснялось, результат один: низкий уровень эффективности производства.

Достаточно сказать, что при прочих равных условиях тонна стали, выплавленная на заводе мощностью 10—12 миллионов тонн, примерно на 20 процентов дешевле, чем тонна этой же стали, полученная на заводе мощностью 6 миллионов тонн. Учи-

тывая весь комплекс этих причин, гораздо рациональнее избрать путь совместных инвестиций и общими усилиями создать предприятие оптимальных размеров, полностью отвечающее всем современным требованиям.

Если посмотреть на проблемы совместного строительства с точки зрения интересов страны-экспортера капиталовложений, то для нее привлечение инвестиционного кредита других стран СЭВ гораздо выгоднее, чем наращивание мощностей по выпуску экспортной продукции за счет собственных капиталовложений. Помимо очевидных преимуществ развития производства оптимальных размеров, концентрации научно-технических ресурсов и выпуска продукции высокого качества страны-экспортеры в данном случае получают возможность маневрировать собственными инвестициями. Привлекая международный кредит для развития сырьевых отраслей, они могут вкладывать собственные средства в менее капиталоемкие отрасли, в частности в обрабатывающую промышленность. За счет этого достигается снижение среднего уровня капиталоемкости продукции, что означает повышение уровня экономической эффективности производства. От последнего, как известно, в решающей степени зависят темпы экономического развития страны.

Таким образом, реализация международной инвестиционной программы открывает широкие возможности для ускоренного роста народного хозяйства всех социалистических стран, сближения уровней их экономического и научно-технического развития, упрочения позиций стран социалистического содружества в системе современных мировых хозяйственных связей.

Альгимантас ЛЕБЕДИНСКАС,
кандидат экономических наук.
АПН.

«Голас Радзімы»

№ 2 (1315)

Што? * Як? * Чаму?

Падаткі ўзніклі даўно — разам з узнікненнем дзяржавы. І сёння няма ў свеце краіны, насельніцтва якой не плаціла б тых ці іншых падаткі. У капіталістычных краінах, напрыклад, з падаткаў насельніцтва складаецца пераважная частка даходаў дзяржаўнага бюджэту (прыкладна 70—80 працэнтаў), яны паліваюць да 25—30 працэнтаў даходаў сярэдняй сям'і. Нашы чытачы просяць расказаць, якія ў СССР збіраюцца

ПАДАТКІ З НАСЕЛЬНІЦТВА

Перш за ўсё неабходна зазначыць, што ў СССР у адрозненне ад капіталістычных краін удзельная вага падаткаў з насельніцтва ў даходах дзяржаўнага бюджэту параўнаўча невялікая (менш як 10 працэнтаў). Асноўная частка даходаў у дзяржаўны бюджэт нашай краіны паступае ад дзяржаўнага сектара пераважна праз падаткі з абароту і адлічэнні ад прыбытку.

Існуючая цяпер у СССР падаткавая сістэма ўключае дзяржаўныя і мясцовыя падаткі з насельніцтва.

У дзяржаўныя падаткі ўваходзяць падаходны і сельскагаспадарчы падаткі, а таксама падатак на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян СССР.

Мясцовыя ж падаткі (нязначныя па памерах) уключаюць падатак з пабудовы, зямельную рэнту, разавы збор на калгасных рынках, збор з уладальнікаў транспартных сродкаў у гарадах.

У дзеючай сістэме падаткавага абкладання насельніцтва галоўнае месца займае падаходны падатак. Ён утрымліваецца з рабочых, служачых, літаратараў, работнікаў мастацтва—тых грамадзян, якія маюць самастойныя крыніцы даходаў на тэрыторыі СССР. Падаходны падатак збіраецца па месцы работы і ўтрымліваецца штомесячна. Ён з'яўляецца прагрэсіўным—чым большы заробтак, тым большы падатак. Аднак яго памеры не перавышаюць 11 працэнтаў ад зароботнай платы.

Для рабочых і служачых, якія маюць на ўтрыманні больш трох чалавек, памер падатку па месцы асноўнай работы паніжаецца на 30 працэнтаў.

Вызвалюцца ад уплаты падаходнага падатку рабочыя і служачыя, заробак якіх не перавышае 70 рублёў у месяц, а таксама інваліды Вялікай Айчыннай вайны першай і другой груп незалежна ад памераў зароботнай платы і іншых даходаў.

Поўнацю вызвалюцца ад падаходнага падатку заробтак калгаснікаў, які яны атрымліваюць у калгасе.

У такім выпадку ўзнікае пытанне—які ж падатак плошчы калгаснікаў? Толькі адзін—сельскагаспадарчы. Гэты ж падатак плошчы таксама члены рыбалавецкіх арцелей, рабочыя, служачыя і іншыя грамадзяне, якія не з'яўляюцца членамі калгаса, але маюць у асабістым карыстанні зямельныя ўчасткі ў сельскай мясцовасці.

Сельскагаспадарчы падатак абкладаецца прысядзібны зямельны ўчастак, а не даход, атрымліваемы з яго гаспадаром. Аплата праводзіцца па цвёрдых стаўках за адну сотую гектара. Стаўкі гэтыя неаднолькавыя для саюзных рэспублік. У Беларусі, напрыклад, сярэдняя плата за сотку складае каля 45 капеек штогод. Улічваючы, што памеры прысядзібных участкаў у нашай рэспубліцы ад 30 да 50 сотак, не цяжка падлічыць, што кожны гаспадар плошчы сельскагаспадарчы падатак у сярэднім 15 рублёў у год.

Многія асабістыя гаспадаркі, акрамя таго, поўнацю вызвалюцца ад уплаты сельскагаспадарчага падатку. Напрыклад, гаспадаркі тых грамадзян, якія дасягнулі ўзросту—мужчыны 60 гадоў, жанчыны 55 (калі разам з імі не жывуць працаздольныя члены сям'і), а таксама гаспадаркі настаўнікаў сельскіх школ, урачоў, аграномаў, заатэнікаў і некаторых іншых спецыялістаў сельскай гаспадаркі. Прадугледжаны льготы для сям'яў ваеннаслужачых, інвалідаў вайны і працы і некаторых іншых катэгорый грамадзян.

Што датычыць падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян СССР, то ён збіраецца толькі з мужчын ва ўзросце ад 20 да 50 год і замужніх жанчын ва ўзросце ад 20 да 45 год, якія маюць самастойныя крыніцы даходу і не маюць дзяцей. Гэты падатак збіраецца адначасова з падаходным. Яго памеры—6 працэнтаў ад сумы, якая перавышае 90 рублёў.

Трэба сказаць, што паступаючы ў дзяржаўны бюджэт сродкі ад падаткаў з насельніцтва выкарыстоўваюцца на развіццё народнай гаспадаркі нашай краіны і на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы. Фактычна гэтыя падаткі поўнацю вяртаюцца працоўным у выглядзе выплат і льгот з грамадскіх фондаў спажывання.

Наша дзяржава паслядоўна праводзіць лінію на паступовае змяншэнне падаткаў з насельніцтва і іх адмену ў будучым.

Вялікай дружнай сям'ёй жывуць выхаванцы Кармянскай школы-інтэрната. Іх тут больш чатырохсот. Волны ад заняткаў час дзеці праводзяць у гуртках мастацкай самадзейнасці і тэхнічнай творчасці, спартыўных секцыях, клубе інтэрнацыянальнай дружбы. НА ЗДЫМКУ: у школу прыйшло пісьмо ад нямецкіх сяброў. Яго прынесла дзевяцікласніца Ірына ПАДОЛЬСКАЯ.

Фота Ч. МЕЗІНА.

ПРОШЛО более четверти века с того момента, когда прозвучал последний выстрел, а тема всенародного подвига все еще волнует и долго будет волновать советских людей. Газеты, радио, телевидение каждый день приносят в нашу жизнь все новые и новые имена героев. Никто не забыт!

Но были и люди, продавшиеся врагу, изменившие Родине. Предателей было мало, но они были. Из этого забывать нельзя. Потому что советский патриотизм предполагает любовь к социалистической Родине и ненависть к ее врагам. А чтобы по-настоящему ненавидеть, надо врага знать. Знать уроки истории — преступления фашистов, их соучастников и пособников.

Все стороны измены и предательства отразились и в деле Власова. «С именем Власова связано одно из самых подлых и черных дел в истории Великой Отечественной войны. Кто не слышал о власовцах, этих предателях Родины, презренных наймиках наших врагов? Они получили свое название от имени их гнусного командира, изменившего своей Отчизне», — так писал о Власове Маршал Советского Союза К. Мерцков.

В основу настоящей статьи положены материалы следствия и суда по делу Власова и его сообщников. Судебный процесс сорвал маску «идейных борцов» с лица предателей, вскрыл подлинные причины и мотивы их преступлений.

ФОРМУЛА ОБВИНЕНИЯ. ОБЗОР ДОКАЗАТЕЛЬСТВ

В июле 1946 г. Военная коллегия Верховного суда СССР приступила к рассмотрению дела по обвинению А. А. Власова, В. Ф. Малышкина, Г. Н. Жиленкова, Ф. И. Трухина, Д. Е. Закутного и др. в измене Родине и других особо для Союза ССР опасных государственных и воинских преступлениях.

Обвинительное заключение гласило, что Власов Андрей Андреевич, 1901 г. рождения, бывший командующий войсками Второй ударной армии Волховского фронта, генерал-лейтенант, добровольно перешел на сторону врага, выдал известные ему военные тайны, нарушив тем самым ст. 58 16 УК РСФСР¹. По заданию немецко-фашистских органов Власов вел устную и письменную агитацию среди военнослужащих Советской Армии (листовки, радиопропаганда), военнопленных и советских граждан, находившихся на временно оккупированной врагом территории, призывая их вступить в немецкую армию для вооруженной борьбы с Советской властью. С этой же целью Власов по поручению рейхсфюрера СС Гимmlера создал антисоветскую организацию «Комитет освобождения народов России» («КОНР») и «Русскую освободительную армию» («РОА»), взяв на себя руководство «КОНР» и командование «РОА», совершив тем самым преступления, предусмотренные ст. 58¹¹ УК РСФСР. С ведома и по указанию Власова «КОНР» и «РОА» создавали разведывательные школы, в которых готовились агенты для шпионской, диверсионной и террористической деятельности в тылу Советской Армии. Тем самым он совершил преступления, предусмотренные ст. 58⁸, 58⁹, 58¹⁰ УК РСФСР. Другие подсудимые (их было 11) так же, как и Власов, добровольно сдались в плен, а затем стали соучастниками его преступлений.

Каждый пункт обвинения, каждый эпизод преступной деятельности обвиняемых был скрупулезно исследован и подтвержден свидетельскими показаниями и другими доказательствами, собранными и исследованными в соответствии с уголовно-процессуальными законами Советского государства. Более года продолжалось выявление свидетелей и розыск документов, изобличавших Власова и других обвиняемых.

Было допрошено 28 основных свидетелей. В их числе были: Богданов — начальник артиллерии «РОА», обер-лейтенант Ресслер — личный переводчик Власова, Анискин — заместитель начальника группы «КОМЕТ» берлинского гестапо, Беккер — начальник разведшколы «РОА», Денисов — начальник отдела формирования штаба «РОА», Брунст — один из руководителей антисоветской организации «Национально-трудовой союз нового поколения» («НТСП»), Ковальчук — начальник информбюро «РОА», Хмыров — адъютант Власова и другие активные власовцы. Кроме протоколов с показаниями этих свидетелей, к делу были приобщены выписки из протоколов допроса еще 82 лиц, проходивших по другим делам, показания которых касались преступной деятельности Власова и других подсудимых. В частности, а выписках из показаний Геринга и генерал-фельдмаршала Кейтеля говорилось о непосредственном контакте Власова с Гимmlером.

Документы, вырезки из газет и жур-

налов, листовки и фотографии, приобретенные к делу в качестве вещественных доказательств, составили три объемистых тома. Среди доказательств следует отметить: телеграмму Гимmlера Власову о назначении его приказом Гитлера главнокомандующим «Русской освободительной армии»; подлинник соглашения между Власовым и германским министерством иностранных дел о предоставлении «КОНР» денежного кредита (на немецком и русском языках); протокол допроса Власова немецкими офицерами после сдачи его в плен; докладную записку представителя германского министерства иностранных дел Хильдера о беседе с Власовым вскоре после его пленения; обращение «Рус-

ский комитет», подписанное Власовым (так называемые «13 главных принципов»); манифест «КОНР»; удостоверение о награждении Власова (именем фюрера) медалью «За отвагу 2-го класса», подписанное генералом Кестрингом; лозунги «КОНР» (листовка); удостоверение, выданное Власову оберфюрером СС Крегером, о том, что Власов является председателем «Комитета освобождения народов России»; переписку Власова с Гимmlером, опубликованную в газетах, издававшихся «КОНР». Кроме того, к делу были приобщены пленки хроникально-документальных фильмов немецкого производства, на которых были засняты церемония создания «Комитета освобождения народов России» в Праге и собрание «представителей народов России» в Берлине, посвященное опубликованию манифеста «КОНР».

ПЕРЕХОД НА СТОРОНУ ВРАГА

Суд над Власовым начался 30 июля 1946 г. После выполнения предусмотренных законом предварительных процессуальных требований (выяснения наличия отводов составу суда, своевременности получения обвиняемыми обвинительного заключения и т. п.) все обвиняемые на вопрос о том, признают ли себя виновными в предъявленном им обвинении, ответили: «Да, признаю!» Судебное следствие началось с допроса Власова. Первым вопросом, исследованием которого занялся суд, были мотивы добровольной сдачи Власова в плен. На вопрос председателяствующего: «Сдаваясь немцам, были ли вы убеждены в правильности действий фашистов и, переходя на их сторону, делали это добровольно, согласно вашему убеждению, или как?», Власов ответил: «Смалодушничал».

Ответ краткий, ясный, однако за ним Власов пытался скрыть другие мотивы своего предательства. В суде проверялись его показания, данные на предварительном следствии. Там свою добровольную сдачу в плен Власов объяснял тем, что он «враждебно относился к политике Советского правительства». В докладной записке Хильгера, со слов самого Власова, говорилось, что в молодости Власов окончил духовную семинарию; в партию его как бывшего семинариста долго не принимали, хотя в Красной Армии он служил с 1920 г.; вступить в ВКП(б) ему удалось только в 1930 г. «с целью продвинуться в Красной Армии», а «в глубине души он никогда не мог согласиться с существующей в Со-

ветском Союзе политической системой».

Нет, не только малодушие. Материалы следствия и суда убедительно говорят о том, что в плен Власов сдался добровольно, что это явилось следствием вынашивавшихся им «в глубине души» антисоветских настроений.

Добровольная сдача в плен нередко предшествует или сопутствует переходу на сторону врага, сотрудничеству с врагом против своей Родины, своего народа. Так было и с Власовым. В июле 1942 г. Вторая ударная армия попала в окружение. У Власова было достаточно сил, чтобы продолжать борьбу, организовать прорыв и выход из окружения, тем более, что и командование фронта принимало все меры к тому, чтобы помочь ему в этом. Власов же отдал губительный для армии приказ пробиваться к своим мелкими группами. И все же большая часть личного состава армии вышла из окружения через коридор, пробитый силами фронта. Власов не вышел. 13 июля 1942 г., «воспользовавшись приходом немцев в деревню, где я находился, сдаюсь добровольно в плен», — говорил Власов на предварительном следствии и подтвердил потом суду. С этого и началась длинная цепь преступлений, оборвавшаяся только в связи с крахом фашистской Германии и задержанием самого Власова соответствующими советскими органами.

Тщательному исследованию на предварительном следствии и в суде подверглось поведение других подсудимых, ближайших сообщников Власова. «Правая рука» Власова, его начальник штаба Трухин так рассказывает об обстоятельствах своего пленения: «Оказавшись один, я струсил. Застрелиться не хватило мужества, а оказать немцам сопротивление я побоялся, как бы не убили, и решил лучше сдаться в плен, чем быть убитым... Я происхожу из семьи крупного помещика... В 1919 г. именин отца было национализировано... Отец и старший брат... за антисоветскую деятельность были арестованы. Я, естественно, в связи с этим испытывал недовольство Советской властью. Кроме того, считал, что мне не доверяют из-за того, что я сам был офицером царской армии. Последнее об-

стоятельство усугубило мое недовольство Советской властью, что безусловно повлияло на мое решение сдаться в плен, а затем привело меня к открытой борьбе против СССР». Яснее не скажешь. Это — показания, данные им на следствии. А на суде показания Трухина были более лаконичными — сдался в плен «по трусости».

Малышкин, заместитель Власова по «Комитету освобождения народов России», сам признал, что «на протяжении ряда лет относился враждебно к Советской власти», сдался в плен из-за трусости. Из-за трусости сдался в плен Жиленков, а затем, испугавшись угрозы расстрела, пошел на активное сотрудничество с немецкими фашистами. Благовещенский и Меандров также сдались из-за трусости. Мальцев, «начальник военно-воздушных сил РОА» (все эти «силы» состояли из одной эскадрильи), был в свое время репрессирован; в ноябре 1941 г. уклонился от эвакуации из Ялты, добровольно явился к немцам и поступил к ним на службу, руководствуясь чувством ненависти к Советской власти. Буныченко в августе 1942 г. за воинское преступление был предан суду и приговорен к расстрелу. Расстрел ему заменили 10 годами лишения свободы с направлением в действующую армию. Однако этого доверия он не оправдал, воевал плохо. Когда снова встал вопрос о привлечении его к ответственности за такое поведение, Буныченко перебежал, спасая свою шкуру, на сторону врага.

ИЗМЕНА РОДИНЕ, ВЫДАЧА ВОЕННОЙ ТАЙНЫ

В поле зрения суда — практическая преступная деятельность Власова. Она началась с выдачи врагу военной тайны. Как признался Власов на предварительном следствии, он, перейдя на сторону врага, рассказал офицеру аввера о количестве, дислокации и боеспособности войск Волховского фронта. Показания Власова подтверждались документально — приобщенными к делу протоколами, составленными немецкими офицерами. Власов выдал им все, что знал. Как военный, он не мог не понимать, что сведения, которыми он так охотно снабжает врага, обернутся тысячами убитых и раненых советских солдат и офицеров фронта. Понимал и предавал.

Вскоре Власова доставили в Винницу, где находилась ставка Верховного командования германской армии. Там его поместили в лагерь военнопленных, представлявших интерес для разведывательного отдела. С Власовым беседовали представитель ставки полковник Ронне и капитан Штрикфельдт из отдела пропаганды. Власов высказал мысль о том, что «для русских, которые хотят воевать против Советской власти, нужно дать какое-то политическое обоснование их действиям, чтобы они не казались наемниками Германии».

10 августа 1942 г. в лагерь для беседы с Власовым приехал из Берлина Хильгер. Прекрасно владевший русским языком (до войны он был советником германского посольства в Москве), Хильгер старался беседовать с ним как с «политическим деятелем», другом гитлеровской Германии. Власов показал, что Хильгер обсуждал с ним вопрос о возможности образовывать некое «русское правительство», послушное Гитлеру. При этом Хильгер говорил, что Украина и Прибалтика после войны войдут в состав Германии. Власов не возражал.

Далее документы уголовного дела свидетельствуют о том, что капитан Штрикфельдт предложил, а Власов согласился взять на себя командование воинскими частями, сформированными из пленных. Из показаний Власова и других подсудимых явствует, что фашисты широко использовали его самого и его имя для вербовки доведенных до отчаяния военнопленных в свою армию, но до командования «русскими батальонами» не допускали до конца 1944 г. Фашисты формировали из намертво взятых с помощью Власова изменников мелкие подразделения — роты и батальоны «Русской освободительной армии» и вливали их в немецкие части и соединения. Формированием занимался специальный штаб под руководством немецкого генерала Кестринга, бывшего орловского помещика. Власов активно помогал гитлеровцам в этом, надеясь, что предположение Штрикфельдта когда-нибудь станет реальностью.

По поручению Штрикфельдта Власов написал листовку-обращение к русскому народу с призывом свергнуть Советское правительство. С этого момента Штрикфельдт не расстается с Власовым, становится его тенью. Фашистская верхушка не желала пока входить в личный контакт с Власовым, держала его в отдалении, а все его действия направляла через скромную фигуру капитана Штрикфельдта. Это, естественно, было для Власова унижением, но он старался «не замечать» сложившегося положения, а указаниям, полученным от немецкого капитана, придавать, по возможности, вид собственной инициативы.

(Продолжение следует)

А. ТИШКОВ

ПРЕДАТЕЛЬ ПЕРЕД СОВЕТСКИМ СУДОМ

Журнал «Советское государство и право» опубликовал статью о суде над Власовым со следующим вступлением:

«В своей антисоветской деятельности враги Советского Союза делают ставку на предателей, изменников Родины. Любой предатель вызывает у честных людей отвращение, а власовцы — тем более, так как фашисты использовали их в основном для кровавых карательных операций против советских людей. На протяжении ряда лет наши идеологические противники в своих статьях и книгах изо всех сил пытаются представить Власова и власовцев «идейными борцами», предателя Родины Власова хотят сделать «знаменем» нынешней эмиграции. В книге А. Герена «Командосы холодной войны» [Париж, 1969 г.] отмечается, что «монархисты пытались представить Власова как

наследника Деникина, Врангеля — руководителей белых армий». Бывший адъютант «штаба» Власова Каштанов, он же Шагов, не без помощи ЦРУ США создает в Колумбийском университете в Вашингтоне «архив» «Русской освободительной армии», преследуя цель «документально» оправдать Власова и власовцев. Бывший власовец В. Герлах в 1969 г. издал в Канаде на средства антисоветской организации СБОНР двухтомный роман «Изменник». Конечно, Герлах умалчивает о том, что власовцы, использовавшиеся в качестве карателей, в своих зверствах старались превзойти гитлеровцев.

В ФРГ в 1968 г. на немецком и английском языках вышла книга С. Стинберга «Власов — предатель или патриот!» Тогда же в ФРГ вышла книга «Армия обреченных», написанная быв-

¹ Здесь и в других случаях имеются в виду статьи УК и УПК РСФСР 1923 г., действовавших на момент описываемых событий.

НА СТРОМАХ ЧАСУ

АНАТОЛІУ ВЯЛЮГІНУ — 50 ГОД

Анатоль Вялюгін — паэт энергічнага жэсту. У яго калі маланка — дык праз усё неба, калі гром — ажно зямля скаланецца, калі сонца — вочы заплюшчыш ад няскернай зіхатлівасці. Фарбы яркія і сакавітыя, вобразы скульптурныя. І зусім няма таго, што прынята называць камернасцю. Таму і ўражваюць нас творы прызнанага майстра слова.

За вугальнай смугой
дэпо і фабрык
прастор свеціцца, як наліты
яблык.

Так адчувальна перададзена панарамнасць сённяшняга дня — напружанага, звонкага, арганічна злучанага з неабдымным светам!

Сярод нашых продкаў славіліся ўмельцы, якія з жалезных прэнтаў выпляталі дзівосныя карункі, што радуць нас і цяпер. Трывалая работа! А прылады — самыя простыя: кавальскія горні, кавадла і нязменныя памочнікі чарадзея — молат і абцугі. Усё астатняе — справа інтуіцыі, вывучкі і цярпліваці.

Тое ж самае можна сказаць і пра паэзію Анатоля Вялюгіна. Яго радок выразны, матэрыяльны, пругкі, хоць зыходным матэрыялам для верша бывае і звычайная газетная інфармацыя. Практыкай сваёй працы паэт красамоўна засведчыў, што толькі ў полымі класавага змагання і на скразняках штодзённасці гартуецца булатнае слова.

...1948 год. Мінск у руінах і рыштваннях. У нумары гасцініцы «Беларусь» Анатоль Вялюгін чытае нам, удзельнікам нарады малядых пісьменнікаў, верш «Камсамольцы», падкрэслівае жэстамі радкі жалезнай коўкі:

Сухар і тры патроны
для нагана...
Ды і тады з Мамаева кургана
будзе наўскаю шабляй
да вісенскай п'явучай хвалі.

Можа гэта і наўнае юнацкае ўражанне, але мне тады здалася, што паэт і павінен быць такі: прасты і адначасова бескампрамісны, элегантна апрануты і, галоўнае, начынены сваімі і чужымі радкамі, як дынамітам. Прызнаюся, што

тры гады з гакам побач з кнігамі Аркадзя Куляшова, Максіма Танка, Пімена Панчанкі я насіў у салдацкім ранцы і вялюгінскія томкі, што захаваліся і дагэтуль.

Паэту не было яшчэ і трыццаці, калі ён сфармуляваў адносіны да жыцця:

Вось так нам жыць і несці
сцяг чырвоны,
спакой і смерць пракаляўшы,
з бою ў бой,
каб нашыя звычайныя імёны
вяршынямі зіхцелі над зямлёй.

Гэта было зразумела і майму пакаленню. Думаю, гэта возьмуць на ўзбраенне і нашы наступнікі.

Многае можна было б сказаць пра пейзажную, філасофскую, ваенную лірыку паэта. Наватарская ў сваёй аснове, яна садзейнічала росту ўсёй беларускай паэзіі. Яе адметная якасць — паўнагучнасць і афарыстычнасць, што з'яўляецца вынікам высокай канцэнтрацыі думкі і пацужця. Яна настолькі цытатна, што цяжка ўберагчыся ад спакусы прыводзіць бясконцыя прыклады. Але сам паэт пастараўся, каб ягоная лірыка аказалася як бы на другім плане. Здарылася гэта пасля з'яўлення паэмы «Вецер з Волгі».

Усе ведаюць, наколькі адказная ленинская тэма ў мастацтве. Кож-

ны жэст, кожны штырх, кожнае слова правадчыра выступаюць у многіх вымярэннях. І ў кіно, і ў жывапісе, і ў літаратуры ёсць нямала твораў, якія праўдзіва перадаюць той ці іншы момант з жыцця Уладзіміра Ільіча. Але ў паэзіі яшчэ не асвятляліся з такой пераканаўчасцю дзіцячыя гады Валодзі Ульянава, фарміраванне яго рэвалюцыйнага светапогляду, атмасфера выхавання, сямейныя ўзаемаадносіны. Мы расстаёмся з Валодзем Ульянавым у той час, калі ён усвядоміў шляхі змагання і, глыбока ўражаны смерцю старэйшага брата Аляксандра ад рукі царскіх сатрапаў, заяўляе:

— Мы пойдзем
не такім самотным шляхам:
інакшым шляхам трэба нам ісці!

Кожны раздзел адкрывае перад намі новую грань характару юнага Леніна, храналагічна вывераны і дакладны ў шматлікіх дэталях. І калі трэба было б з выдатных старонак паэмы назваць найлепшыя, то гэта, бясспрэчна, раздзел «Балада Трубяцкага бастыёна», дзе, як на салдацкай паверцы, гуцаць галасы Мікалая Кібальчыча, Аляксандра Ульянава і Юрыя Гагарына. Гэта не паэтычнае свавольства аўтара, а ланцюговая рэакцыя подзвігу, у бліскавічным святле якога яскрава прасочваецца ход гісторыі.

Анатоль Вялюгін — адзін з прызнаных майстроў дакументальнага кіно, па сцэнарных якога пастаўлена шмат фільмаў. Многа часу ён аддае і перакладам рускіх, украінскіх, польскіх і іншых паэтаў.

І па службоваму абавязку, як рэдактар аддзела паэзіі часопіса «Полымя», і па духоўнай неабходнасці дзяліцца ўласным набыткам з іншымі — ён нястомны настаўнік паэтычнай моладзі, хросны бацька многіх першых кніг, укладальнік шматлікіх зборнікаў, анталогій, аўтар прадмоў і г. д. Яго пярэ належаць многія грунтоўныя артыкулы аб праблемах паэзіі.

Высокі поўдзень над галавой паэта. Зроблена нямаля і надзейна. Наперадзе ж — непачаты край спраў.

Сцяпан ГАЎРУСЕЎ.

МАЙСТЭРСТВА АНСАМБЛЯ «РУХ»

У глядзельнай зале паволі гасне святло, прамень праэктара выхоплівае з цемры постаць артыста: рабочы Мінскага аўтамабільнага завода Уладзімір Пракоф'еў з вялікім майстэрствам выконвае пантаміму «Нел». Затым следуюць пантамімы па матывах малюнкаў дацкага мастака Херлуфа Бідструпа «Дачытаўся», «Жыццё», «Поры года». Добрае ўражанне пакідае нумар «Незвычайны канцэрт», які выконваюць усе 18 удзельнікаў ансамбля пантамімы «Рух».

Праграма складаецца з двух аддзяленняў. Першае прысвечана антыфашысцкай тэме, барацьбе з каланіялізмам; у яго ўваходзяць таксама фальклорныя замалёўкі. Другое аддзяленне складаюць пантамімы па матывах малюнкаў лаўрэата міжнароднай Ленінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі» Х. Бідструпа.

Ансамбль «Рух» быў створан дзесяць гадоў назад пры Палацы культуры Беларускага таварыства глухих. Узначалі яго выпускнік Усерасійскай студыі эстрады і мастацтва па жанру класічнай пантамімы Уладзімір Коласаў. У калектыву прыйшлі работніца вучэбна-вытворчага камбіната глухих Таццяна Брацішка, рабочы аўтазавода Уладзімір Варанюк, парыхмахер Фелікс Шлімовіч, рабочы завода ацяпляльнага абсталявання Уладзімір Мартынюк і іншыя.

Ансамбль пантамімы «Рух» пабываў больш чым у 40 гарадах нашай краіны і выступаў не толькі перад аўдыторыяй глухих, але і ў многіх палацах культуры, клубах, на летніх пляцоўках і парках. На канцэртах прысутнічала 200 000 гледачоў.

Вялікай падзеяй для ансамбля быў удзел у Міжнародным фестывалі пантамімы ў горадзе Брно (Чэхаславакія). Артыст ансамбля У. Пракоф'еў заваяваў там першую прэмію. Другой прэміі былі ўдастоены Т. Брацішка, А. Ажгін, Ф. Шлімовіч, а ўвесь калектыв атрымаў ганаровую граматы.

Нядаўна ў жыцці ансамбля адбылася яшчэ адна радасная падзея: яму прысвоена ганаровае званне народнага.

Л. ФРЫД.

ХРОНІКА КУЛЬТУРНАГА ЖЫЦЦЯ

ВЯЛІКІМ сімфанічным канцэртам, у якім упершыню былі выкананы творы М. Алабава, А. Багатырова, Д. Смольскага і Л. Абілівіча, пачаўся пленум праўдзіння Саюза кампазітараў Беларусі, які адбыўся ў Мінску ў канцы снежня.

На працягу тыдня мінскія аматары музыкі пабывалі на дзсятках прэм'ер. У лепшых канцэртных залах горада прагучалі новыя песні У. Алоўнікава, І. Лучанка, Ю. Семянкі, Г. Вагнера, сімфоніі, кантаты, араторыі, сюіты П. Падкавырава, Д. Камінскага, С. Картэса, Я. Глебава і іншых беларускіх кампазітараў.

У творчых дыскусіях, якія адбыліся ў час работы пленума, прынялі ўдзел кампазітары і музыканты з Масквы, Ленінграда, Кіева, Прыбалтыкі, Чувашы.

ПРЫ ДОБРУШСКІМ раённым доме культуры ў мінулым годзе быў арганізаваны інструментальны ансамбль «Ліра», у склад якога ўвайшло дзевяць юнакоў і дзяўчат.

Удзельнікі ансамбля адразу ўзяліся за вучобу. Заняткі праводзіліся тры разы ў тыдзень. Цяпер ансамбль «Ліра» з поспехам выступае на вечарах адпачынку ў раённым доме культуры, у навакольных вёсках Мар'іна, Жэунь, Крупец і іншых.

ДВАЦАЦЬ тры спектаклі паставіў у 1973 годзе драматычны калектыв палачка культуры будаўнічага трэста № 9 горада Віцебска. Зараз самадзейныя артысты рыхтуюць да пастаўкі спектакль «Папараць-кветка» па п'есе Івана Козела.

У ЖЫХАРОЎ горада Барысава вялікай папулярнасцю карыстаецца народны ўніверсітэт культуры. Яго наведваюць звыш 400 чалавек. У сёлетнім навучальным годзе працуюць факультэт «Гісторыя Беларускага тэатра».

Перад слухачамі ўніверсітэта культуры выступаюць мастацтвазнаўцы, дзеячы тэатральнага мастацтва. Адбылася сустрэча з кандыдатам мастацтвазнаўства

М. Міско, які прачытаў лекцыю «Беларускі старадаўні тэатр». Дырэктар Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы І. Міхалюта расказаў барысаўчанам аб творчай рабоце тэатраў нашай рэспублікі ў гэтым сезоне.

УМЕЛЬЦЫ Магілёўскай фабрыкі мастацкіх вырабаў рыхтуюцца да маючага адбыцця першынства свету па біятлону, якое будзе праводзіцца ў ваколіцах сталіцы Беларусі — Мінска. Шматлікія сувеніры, выкананыя імі, парадуць удзельнікаў спаборніцтваў.

ДЗЯРЖКІНО БССР і Таварыства аховы прыроды арганізавалі ў мінскім кіна-тэатры «Партызан» выстаўку «Лясной скульптуры» — «Прырода і фантазія». На ёй было прадстаўлена каля пяцісот вырабаў народных умельцаў.

У экспазіцыі — работы народнай артысткі БССР С. Станюты, калекцыі інжынераў Ф. Алеева, Л. Ізоха, А. Макарава, урача Г. Пеўзнера, студэнткі Т. Кепацевай, ваеннаслужачага П. Старасціна.

З ГАСТРОЛЬНАЙ паездкі ў Ленінград вярнуўся народны вакальна-эстрафічны ансамбль «Лявоніха» саўгаса «Сцяг Кастрычніка» Бярэзінскага раёна.

Цэлы тыдзень самадзейны калектыв паказваў самабытнае мастацтва жыццям Ленінграда — выступаў перад рабочымі завода «Чырвоны выбаржац», швейнай фабрыкі імя Валадарскага, у Доме кампазітараў. Некалькі канцэртаў былі дадзены для працаўнікоў прыгарадных гаспадарак. У вёсцы Рудна Ленінградскага раёна адбылася сустрэча з мясцовым фальклорным калектывам, лаўрэатам Усерасійскага агляду народных талентаў.

У ЗЭЛЬВЕ пабудаваны новы раённы дом культуры. Зэльвенцы ўжо бачылі на сваёй сцэне выступленні вакальна-інструментальных ансамбляў Белдзяржфілармоніі, артыстаў з Варонежа і Масквы.

Актыўна ўключыўся ва ўсерасійны фестываль драматургіі брацкай Чэхаславакіі Магілёўскі абласны драматычны тэатр. Нядаўна тут адбылася прэм'ера спектакля па п'есе Яна Саловіча «Загадкавы жабрак». Эксцэнтрычная трагікамедыя страсна выкрывае абывацеляў і хіцўцаў. Спектакль паставіў рэжысёр Уладзімір Караткевіч, мастак — Марк Волахаў.

У дні школьных канікул Магілёўскі драматычны тэатр паказаў яшчэ адну фестывальную работу — казачнае прадстаўленне «Блакітная жамчужына» па п'есе Войтэка Цынібулкі. У цэнтры спектакля вобраз вясёлага, смелага хлопчыка Кашпарака — чэшскага народнага героя. Рэжысёр спектакля — А. Кукшыньскі, мастак — В. Гараднякоў, кампазітар — Э. Катковіч, балетмайстар — Г. Курнуковіч.

НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля «Загадкавы жабрак». Ігнац — артыст В. ГУСЕЎ, Півонка — артыст В. СМІРНОЎ.

Фота А. КУКШЫНСКАГА.

ТВОРЧАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Вялікая дружба звязвае Дзяржаўны сімфанічны аркестр Беларускай ССР і Дзяржаўны акадэмічны хор Латвійскай ССР. У дні снежаньскіх гастролей у Рызе па суд слухачоў была прадстаўлена новая сумесная работа гэтых калектываў — драматычная легенда Г. Берліэза «Асуджэнне Фауста». У дзень прэм'еры адзначалася 170-годдзе з дня нараджэння кампазітара.

— Наша супрацоўніцтва з Дзяржаўным сімфанічным аркестрам

БССР вельмі плённае, — сказаў дырыжор Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капелы Латвійскай ССР І. Матросіс. — За апошнія гады сумесна з ім мы выступалі ў «Рэнвіеме» Д. Вердзі і «Жане д'Арк на кастры» А. Анегера. У «Асуджэнні Фауста», акрамя нашага хору, заняты яшчэ народны хор «Абсалвенты».

У сакавіку прэм'ера «Асуджэння Фауста» адбудзецца ў Мінску.

Л. ІВАШКОЎ.

А. КЯДЗЯРАУ.

А. ГАЗАУ.

М. ЖАЛАБОУСКИ.

В. СІДЗЯК.

В. КОРБУТ.

Па традыцыі ў канцы кожнага года Федэрацыя спартыўных журналістаў рэспублікі і рэдакцыя газеты «Фізікультурнік Беларусі» называюць дзесяць лепшых спартсменаў. А дэтай асаблівасцю «конкурсу-73» з'яўляецца тое, што ў спісе лепшых спартсменаў з'явіліся новыя імёны — прысутнічаюць прадстаўнікі тых відаў спорту, якія раней не ўдзельнічалі ў конкурсе.

Мінулы год не быў алімпійскім, але ў спартыўны леталіс нашай краіны ён упісаў нямала цудоўных перамог. І прыемна, што сярод тых, хто памножыў славу савецкага спорту, — вялікая група атлетаў нашай рэспублікі.

Паводле вынікаў конкурсу, спартсменам нумар адзін 1973 года ў Беларусі прызнан заслужаны майстар спорту Аляксандр КЯДЗЯРАУ, уладальнік трох залатых медалёў чэмпіяната свету па стралковым спорту.

У дзесятку лепшых трапіў таксама таварыш Кядзэрава па камандзе майстар спорту міжнароднага класа Аляксандр ГАЗАУ. Абодва стралкі выступаюць ад імя спартыўнага калектыву Савецкай Арміі.

Дарэчы, армейскі спорт шырока прадстаўлен у гэтым ганаровым спісе. Вось Міхаіл ЖАЛАБОУСКИ, чэмпіён Універсіяды, рэкардсмен краіны ў бегу на 5 000 метраў. Калі стала вядома, што Жалабоўскі, які выступаў раней на дыстанцыі 1 500 м, перайшоў на стаерскія, многія былі здзіўлены. Аднак дэбют здольнага бегуна быў паспяховы. Спачатку ён выйграў крос на прыз газеты «Правда» на 8 000 м, потым пабіў усесаюзны рэкорд на 5-кіламетровай трасе.

Яшчэ адзін арміец — Віктар СІДЗЯК, лепшы шабліст свету ў 1973 годзе. Так вызначыла Міжнародная федэрацыя фехтавання. Яму да пары наша непаўторная Вольга КОРБУТ, абсалютная чэмпіёнка Універсіяды, сярэбраны прызёр Кубка Еўропы.

Салідна прадстаўлена ў дзесятцы барацьба — відаў спорту, які карыстаецца ў нашай рэспубліцы папулярнасцю. Тут заслужаны майстар спорту Васіль СЮЛЬЖЫН, дынамавец з Мінска. Ён дастойна прынёс на сусветным чэмпіянаце па вольнай барацьбе эстафету Аляксандра Мядзведзя. Акрамя таго, Скульжын выйграў першынство Еўропы і заваяваў залатую медаль на сусветнай Універсіядзе ў Маскве.

Чэмпіёнамі свету па класічнай барацьбе сталі заслужаны майстры спорту Уладзімір ЗУБКОУ і Леанід ЛІБЕРМАН.

Спартыўныя журналісты ўключылі ў першую шэрагу вясляра Мікалая ХАХЛА. Ён чэмпіён свету па вяславанню на байдарцы-двойцы. Упершыню трапіла ў спіс лепшых і студэнтка інстытута фізікультуры Галіна ЛОГВІНАВА, чэмпіёнка свету па мастацкай гімнастыцы ў групавых практыкаваннях.

В. СЮЛЬЖЫН.

У. ЗУБКОУ.

Л. ЛІБЕРМАН.

Г. ЛОГВІНАВА.

М. ХАХОЛ.

БЕЛАРУСКИ БАЛЬЗАМ

Арыгінальнай формы фарфоравы графічык на прылаўках сталічных гастронамаў з'явіўся напярэдадні Новага года. У ім — вынік трохгадовай працы групы винарбаў са спірта-водачнага камбіната «Крышталь».

Стваральнікі ставілі перад сабой задачу атрымання бальзаму, непадобнага на добра вядомыя ў краіне рыжскі, маскоўскі, кіргізскі, рускі (які выпускаецца ў Ленінградзе). У якасці асновы ўпершыню выкарыстан пчаліны прадукт — праполіс, вядомы ў медыцыне як высокаэфектыўны сродак пры лячэнні ангін і іншых хвароб. У купацы «Беларускага бальзаму» ўпершыню ў ліквэра-водчай вытворчасці выкарыстоўваецца настоі сасновых пупышак, пятрушкі, ва ўдалым спалучэнні з такімі лекава-духмянымі кампанентамі, як шыршына, ліпавы мёд, святаяннік, баркун — усяго 23 назвы.

А вось некаторыя смакавыя характарыстыкі «Беларускага бальзаму»: гаркаваты, мяккі, злёгку халодзіць; пах — складаны, акруглены, з пераважаючым пахам праполіса; колер — чорны з карычневым адценнем.

У ПАЛЯЎНІЧЫМ «РЭЕСТРЫ» — БАБРЫ

Упершыню паляўнічыя омскай Поўначы атрымалі заданне на здабытку баброў.

На аднаўленне запасаў гэтага каштоўнага звярка запатрабавалася 15 гадоў.

Калоніі баброў можна сустрэць цяпер у большасці абласцей еўрапейскай часткі краіны і Заходняй Сібіры. У многіх месцах дасягнута промыславая колькасць звяркоў, і без шкоды для далейшага росту пагалоўя пачалася іх здабытка. Бабры занесены ў паляўнічыя «рэестры» Бранскай, Варонежскай, Курскай, Маскоўскай, Смаленскай і іншых абласцей Расійскай Федэрацыі, а таксама Беларусі.

Каля 1800 футравых шкурак рачнога бабра былі прапанаваны пакупнікам, і ўсе да адной распрададзены на 63-м міжнародным пушным аўкцыёне, які адбыўся летас у Ленінградзе.

...Бабры засяляюць месцы пражывання сваіх продкаў. Адлоў носьбітаў каштоўнага футра ўсюды строга абмежаваны.

У Мінскім цырку новая праграма, і зноў аб'явіла кас паведамляюць, што білеты прададзены на многа тыдняў наперад.

Вялікім поспехам карыстаюцца выступленні паветраных гімнастаў, дрэсіроўшчыкаў, дзясчат-конніц.

НА ЗДЫМКУ: выступае самая маладая ў краіне дрэсіроўшчыца львоў Вольга БАРЫСАВА.

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

ДАЛУЧЭННЕ ДА НАВУКІ

Чатыры новыя спецыялізаваныя школы юных фізікаў, геолагаў, археолагаў створаны інстытутамі Акадэміі навук БССР. Як і сем ранейшых — фізікі, матэматыкі, электронікі, хіміі, біялогіі, эканомікі, філасофіі, яны развіваюць цікавасць і творчае мысленне вучняў 9—10 класаў агульнаадукацыйных школ. Так, у школы юных фізікаў залічаны амаль 900 мінскіх хлопчыкаў і дзяўчынак.

Заняткі вядуць супрацоўнікі акадэміі — масцітыя вучоныя маладыя кандыдаты навук. Прафесійная накіраванасць, навыкі самастойнай практычнай работы, атрыманыя ў школах, дазваляюць вучням вызначыць свой далейшы жыццёвы шлях.

Нядаўна адбылася першая ў рэспубліцы канферэнцыя вучняў юнацкіх матэматычных школ. Доклады на ёй, прысвечаныя разнастайным раздзелам гэтай навукі, рабілі самі вучні. Для аматараў электронікі быў наладжаны навукова-тэхнічны семінар і агляд-конкурс іх творчасці.

Намечана стварыць новую спецыялізаваную школу юнага кібернетыка. Маладыя вучоныя адкрылі таксама завочныя юнацкія школы па фізіцы і матэматыцы для вучняў сельскіх школ Пухавіцкага раёна, правялі з імі творчы семінар на тэму «Кібернетыка і навукова-тэхнічны прагрэс».

С. РАТГАУЗ.

ГУМАР

Паліцэйскі дапытвае сведку забойства, учыненага на вуліцы сярод белага дня:

— Дык вы сцвярджаеце, што чулі абодва выстралы?

— А як жа! Калі ён выстраліў першы раз, я знаходзіўся за 25 метраў.

— А другі?

— Думаецца, што тады я быў ужо метраў за трыста...

— Можна ваша высокасць сказаць, што гэта за птушка? — спытай прынца настаўнік.

— Гэта арол, — адказаў прынц.

— Зусім верна! Гэта арол, але самы маленькі з усіх арлоў. Інакш яго можна назваць — верабей.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44. ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-65-84, 33-03-15, 33-65-91, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. Зак. № 052.